

ronem nesprávného výkladu oněch ustanovení trestního zákona, po případě přímo výsledky neznalosti jsoucnosti tohoto zákona a nemohou obžalovaného sprostíti zodpovědnosti za vědomé jednání proti zákazu, t. j. za vědomé zřízení a provozování telegrafu bez koncese ministerstva pošt a telegrafů, již bylo při správném výkladu zákona třeba. Jak dovozeno, spočívají důvody, z nichž nalézací soud obžalovaného z obžaloby sprostil, na nesprávném použití zákona, pozůstávajícím jednak v mylném výkladu §u 3 odst. třetí zákona čís. 60/23, jednak v nešetření zásady §§ů 3, 238 tr. zák. Sprošťující výrok jest tudíž zmatečným podle §u 281 čís. 9 písm. a) tr. ř., i bylo jej k stížnosti veřejného obžalobce zrušiti. Ve věci ještě rozhodnouti nelze. Ve zrušeném rozsudku jsou zjištěny toliko skutečnosti předpokládané v jeho konečných závěrech (viz shora čís. 1 a 2). Zejména není, jelikož rozsudek po reprodukci obhajoby vyslovuje jen, že soud nemohl neuvěřiti tomuto jeho vyličení místní situace a vzal tedy za prokázáno, že tomu tak jest, a další výsledky hlavního přeličení vůbec nejsou v rozsudku citovány, není zjištěno ani, že obžalovaný telefon zřídil a provozoval, ani že neměl k tomu koncese ministerstva pošt a telegrafů. Proto bylo věc vrátiti nalézacímu soudu k opětovnému projednání a rozhodnutí.

Čís. 2559.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Hanlivé projevy, jimiž je výslovně a přímo napadena vláda, důstojnický sbor nebo část národa, spadají pod pojem hanobení republiky (hanobení národa) ve smyslu §u 15 čís. 3 zákona, bylo-li jich použito jako prostředků k útoku na republiku samu (na celý národ).

Důstojnický sbor jest samostatným oddílem vojska ve smyslu článku IV., V. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863; vláda republiky jest úřadem ve smyslu článku V. zákona.

(Rozh ze dne 25. listopadu 1926, Zm II 271/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 7. května 1926, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem zanedbání povinné péče podle článku III. zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. a §u 42 odst. třetí zákona na ochranu republiky a přečinem zanedbání povinné péče podle těchže zákonných ustanovení, pokud čelila proti odsouzení obžalovaného pro přestupek zanedbání povinné péče (odst. I., III. b) rozsudkového výroku), zrušil napadený rozsudek v tomto výroku, jakož i ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících jako zmatečný a věc vrátil nalézacímu soudu, by ji v rozsahu tohoto zrušení znova projednal a o ní rozhodl, přihlížeje k nezrušené části výroku o vině ohledně přečinu zanedbání povinné péče. Jinak zmateční stížnost zavrhl. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v

d ů v o d e c h :

Stížnost jest na omylu, míníc (jak z jejích vývodů patrno), že hanlivé projevy, jimiž výslovně a přímo napadena je vláda nebo důstojnický sbor, nemohou naplniti skutkovou podstatu přečinu podle §u 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky. Jest však v právu, pokud tím uplatňuje, že takové projevy nespádají již samy o sobě a bezvýjimečně pod tento zákon jako hanobení republiky (nebo národa). Podle stálé judikatury zrušovací soudu (srovnej obzvláště nálezy čís. 1592, 1937, 2052, 2163 sb. n. s.) není zapotřebí podřadění takových projevů pod pojem hanobení republiky — a obdobně i hanlivých projevů o části národa pod pojem hanobení národa — naprosto vyloučeno, avšak jest možným jen za předpokladu, že projevů, útočivších přímo a výslovně na některý orgán státní moci (na část národa), bylo použito jako prostředku k útoku na samou republiku (na celý národ), t. j. že se úmysl pachatelův, nebo při objektivním posouzení účel projevu na venek poznatelný nevyčerpal v útoku na předmět v něm označený, nýbrž mířil prostředkem tohoto předmětu na samu republiku (celý národ). Zda měl tento další cíl, posuzuje a zjišťuje dle zvláštních okolností případu nalézací soud. V napadeném rozsudku takového zjištění není. V závěru o nadpisu »balkánské poměry v demokratickém Československu« a o článku »co znamenají tieto fašistické zpôsoby« uvádí rozsudek, že oběma projevy hanobí pisatel vládu republiky, tedy i republiku samu a národ Československý, klade tedy hanobení vlády, §em 14 čís. 5 nechráněné na roveň hanobení těchto v §u 14 čís. 5 chráněných podmětů a řídí se tak nesprávným právním názorem, že hanobení vlády jest samo o sobě a bezvýjimečně hanobením chráněnců §u 14 čís. 5. Výronem obdobného právního omylu jest i závěr, že v článku »Tausik hovorí že . . .« hanobí pisatel republiku, neboť závěr ten jest bez úvah a zjištění účelu projevu připojen k pouhé reprodukci článku, jeho obsah vyčerpává se ve směru, o který jde, v projevech o československých důstojnících a o československé spravedlnosti, neboli o soudech republiky; výrok, že obsah oněch projevů zakládá objektivně skutkovou podstatu přečinu §u 14 čís. 5 zák. na ochranu rep., je tedy na podkladě dosavadních zjištění právně mylným.

Přes omyl, který se takto udál v úvahách nalézacího soudu o právním významu skutkového podkladu, jenž jest dán zjištěním smyslu, významu a dosahu neboli účelu závadných projevů, nebyl by konečný závěr rozsudku, že se obžalovaný dopustil přestupku zanedbání povinné péče, vratkým a omyl nečinil by rozsudek zmatečným, kdyby oním skutkovým podkladem byla naplněna objektivní skutková podstata některého jiného přečinu, zejména přečinu podle §u 300 tr. zák., pokud se týče §u 300 tr. zák. a článku IV. zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 8 ř. zák. z roku 1863 nebo přečinu podle článku V. tohoto zákona. Než takového rozsahu skutková zjištění napadeného rozsudku nejsou. Zejména není v nich úvah o tom, zda směřovaly závadné články ku zlehčení rozhodnutí úředních anebo k vzbuzení nenávisti neb opovržení proti některému úřadu, jakým jest i vláda (srovnej nálezy čís. 1310, 1674 sb. n. s.) nebo proti důstojnickému sboru, který jest samostatným oddílem vojska (srovnej čís. 1090 sb. nálezů býv. N. soudu vídeňského), zda se toto

případné pobuřování dále způsobem v Šu 300 tr. zák. uvedeným, zda obvinění články projevená, byla křivá, zda byli důstojníci viněni z opovrhlivých jednání nebo smýšlení, a nejsou v rozsudku výkladem článků zjištěny skutečnosti k těmto zákonným znakům poukazující, nehledíc k tomu, že není v nich zmínky o svolení ministra Národní obrany ku stíhání útoků články na sbor důstojníků. Skutkovými zjištěními nalézacího soudu není tedy přestupek zanedbání povinné péče opodstatněn v zákonné známce, že obsah článků, k jejichž otištění došlo z nedbalosti obžalovaného, zakládá objektivně skutkovou podstatu některého přečinu. Byl-li obžalovaný přes to tímto přestupkem uznán vinným, spočívá tato část odsuzujícího výroku na nesprávném použití zákona a jest zmatečnou podle Šu 281 čís. 9 a) tr. ř. Proto bylo v tomto směru stížnosti vyhověti, aniž třeba zabývat se ostatními vývody stížnosti, obzvláště nesprávnou námitkou, že obsah článků není povahy ani hanobící, ani surové, ani štvavé, a zrušiti část výroku o vině, zmatkem stíženou a důsledkem toho i výrok o trestu a výroky s tím související. Jelikož ona neúplnost skutkových zjištění nalézacího soudu činí zrušovacímu soudu rozhodnutí ve věci samé nemožným, nezbylo než vrátiti věc nalézacímu soudu k opětovnému projednání a rozhodnutí.

Čís. 2560.

Slovem »církev« jest označen jednak pojem neosobní, jímž jest souhrn učení, obyčejů a zřízení určitého náboženství, jednak pojem osobní, jímž jest církevní obec, t. j. úhrn osob z obyvatelstva toho kterého obvodu nebo celého světa k určitému náboženství se hlásících.

Urážlivé projevy o církvi, mající na zřeteli církev v osobním smyslu, spadají pod pojem urážky korporace zákonem uznané ve smyslu Šu 492 tr. zák.; urážkou církve ve smyslu Šu 303 tr. zák. jsou jen tehdy, čelil-li projev a úmysl pachatelův proti církvi ve smyslu neosobním; útokem proti církvi jest tu zároveň útočeno i proti učení, obyčejům a zřízení církve té.

Papežství jest zřízením církve římsko-katolické.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1926, Zm II 312/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 19. června 1926, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem urážky církve podle Šu 303 tr. zák.

Důvody:

Uplatňujíc důvod zmatečnosti podle čís. 9 písm. a), správně čís. 10 Šu 281 tr. ř., namítá zmatečnou stížnost, že souzený skutek zakládá, jelikož obžalovaný mluvil pouze všeobecně o církvi římsko-katolické a nemluvil vůbec o učení, obyčejích anebo zřízeních jejích, nikoliv přečinem Šu 303 tr. zák., jímž byl obžalovaný uznán vinným, nýbrž přestupek